

[Hans Toft.]

en rigtig behandling — at borgeren ved dette og selv kan kontrollere dette uden at være henvist til advokatbistand for at klargøre sin nøjagtige retsstilling.

En lov vil efter vor opfattelse gøre de administrative myndigheders afgørelser rigtigere og bedre ud fra en bredere samfundsbetragtning. Den vil bidrage til at skabe en klarere retsstilling for borgerne og dermed også bidrage til dels at udbygge tillidsforholdet og dels at muliggøre et bedre samspil mellem borger og forvaltning.

I denne forbindelse vil jeg gerne pege på nødvendigheden af, at der nu gøres alvor af planerne om at gennemføre en rationalisering, der kan forenkle sagsbehandlingen, så den enkelte sag ikke skal passere så mange beslutningsled, som tilfældet er i dag.

For forvaltningsmyndighederne vil en almindelig lov være effektivitetsfremmende, idet den vil betyde klarere og mere bestemte regler, som kan afbøde en tidligere usikkerhed og uklarhed på det enkelte område. Desuden vil mere ensartede regler for de forskellige forvaltningsgrene forenkle oplæringen af nye ansatte i administrationen og gøre det nemmere for dem, som behandler flere typer af sager, og for dem, som skifter fra ét forvaltningsorgan til et andet.

Samtidig må det formodes, at antallet af urigtige afgørelser vil blive reduceret, hvilket igen vil betyde, at forvaltningen spares for senere at skulle tage stilling til og eventuelt omgøre tidligere afgørelser.

Hensigten med dette forslag er ikke at skabe et lige så formaliseret og detaljeret regelsæt for den administrative sagsbehandling, som eksisterer for retsplejens vedkommende i retsplejeloven. Det, vi ønsker, er, at principperne lovfæstes i en almindelig lov om sagsbehandlingsregler for den offentlige forvaltning, idet vi er opmærksomme på, at der på en række områder — i lighed med den norske og svenske lovs regler — vil være et behov dels for en nærmere uddybning i visse speciallove og dels for undtagelsesbestemmelser, der kan hindre, at der opstår stivhed i sagsbehandlingen.

Vi er tillige af den opfattelse, at en lov kræver et grundigt forarbejde, og mener hertil at kunne finde en væsentlig støtte i de forarbejder, der er udarbejdet til såvel

den norske som den svenske lov, således at det tidspunkt ikke ligger fjernt, hvor et endeligt lovforslag kan foreligge for folketinget.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg anbefale forslaget til folketingets hurtige og villige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kaj V. Andersen): Jeg skal på mit partis vegne tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd*.

Gennem længere tid har den almindelige prisudvikling afskåret mange menighedsråd fra at kunne træffe foranstaltninger til at fremme det kirkelige liv på stedet som omtalt i kirkeministeriets cirkulære af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb, idet udgifterne til trykning af kirkeblad har været stadig stigende, således at rådighedsbeløbet i sin helhed er medgået til dette formål alene. Venstre anbefaler derfor at bemyndige menighedsrådene til at lade denne udgiftspost optage på den kirkelige ligning, således at den ikke længere belaster rådighedsbeløbet.

Med henvisning til nævnte prisudvikling anbefales også forhøjelse af rådighedsbeløbet maksimumsgrænse til 15.000 kr. for de største sognes vedkommende, samt at denne grænse skal kunne hæves efter forhandling med kirkeministeren, såfremt særlige lokale forhold taler for det.

I overensstemmelse med venstres tanker om nærdemokrati betragtes de nugældende regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbet må anvendes, som en urimelig beskæring af menighedsrådenes myndighedsområde, og venstre foreslår disse detaljerede regler ophævet. Nærdemokrati opfattes ofte som også økonomisk råderet, og ejendommeligt forekommer det, at folkekirkens eneste folkevalgte organ ikke som andre har denne råderet i rent lokale anliggender, så meget mere som der ret beset er tale om beskedne beløb.

Man har ofte diskuteret, hvorfor der tilsyneladende er så ringe interesse for at lade sig vælge til menighedsrådene. De forhold, dette forslag peger på, kan være noget af forklaringen. Det kirkeministerielle formynderi må på længere sigt reduceres yderligere. Vort forslag er et skridt på vejen.

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af *Erling Olsen* til ministeren for kulturelle anliggender (20. september 1972):

„Vil ministeren gøre det muligt for skoler og andre undervisningsinstitutioner at benytte bånd af tv-udsendelser i undervisningen mod registrering af de benyttede bånd og afregning med Danmarks radio, når ophavsretsproblemerne er endeligt afklarede?“

(Spm. nr. 1).

Begrundelse.

På landets skoler og undervisningsinstitutioner ønsker mange at benytte bånd af tv-udsendelser i undervisningen. Men de kan ikke gøre det, selv om det ved tillægsaftalen til overenskomsten af 28. oktober 1971 imellem Danmarks radio og Dansk Journalistforbund aftaltes, at der imod vederlag kan udleveres kopier af tv-bånd til rene undervisningsformål, og selv om ophavsretslovens § 11 formentlig gør det muligt for en lærer at overspille en tv-udsendelse på et bånd, der benyttes i hans eller hendes personlige undervisning.

Det kan f. eks. oplyses, at rektor for Roskilde kommunale gymnasium Knud Hemmingsen af undervisningsministeriet er blevet nægtet adgang til at tappe en Horisont-udsendelse til undervisningsformål, så længe ophavsretsproblemerne var uafklarede. Dette gav anledning til en presseomtale, som affødte et brev af 28. august 1972 fra generaldirektør Hans Sølvhøj til rektor Hemmingsen. Generaldirektøren kommer i dette brev ind på udleveringen af båndkopier af tv-udsendelser og skriver: „Når vi ikke yderligere har beskæftiget os med sagen, er det, fordi der simpelt hen ikke kan udleveres bånd, før forholdet til andre ophavsmænd: kunstnere, akademikere og andre, er afklaret. Der er i realiteten ingen udsendelser, hvor kun journalister er ophavsmænd. Skolerne og det folkelige oplysningsarbejde vil derfor ikke kunne have nytte af det hidtil opnåede resultat, før det er fulgt op af tilsvarende overenskomster på andre områder, og her har Danmarks radio mødt overordentlig ringe forståelse hos vore forhandlingspartnere. Kan skolen bidrage til at overbevise offentligheden om det meningsløse i, at de store investeringer og driftsudgifter,

Danmarks radio har for at skabe undervisningsudsendelser, ikke modsvares af en senere anvendelsesmulighed for udsendelserne, ville vi naturligvis være meget taknemmelige.“

Kort sagt: tv's udsendelser kan ikke nyttiggøres i undervisningen, fordi ophavsmændene kæmper om, hvem der skal have hvis penge. Denne situation må bringes til ophør.

Det kan f. eks. ske ved at tillade tapning og udlåne tv-bånd til skoler og undervisningsinstitutioner imod registrering af de benyttede bånd og afregning, når ophavsretsproblemerne er endeligt afklarede.

Minister for kulturelle anliggender *Niels Matthiasens* svar (1. november 1972):

Spørgsmålet afspejler den interesse, der inden for undervisningssektoren er for, at det skal blive gjort muligt for skoler og andre undervisningsinstitutioner at benytte bånd af tv-udsendelser i undervisningen. En sådan benyttelsesadgang kan tænkes etableret på to måder: 1) ved at Danmarks radio får mulighed for direkte at distribuere båndkopier af tv-udsendelser til skoler og andre undervisningsinstitutioner, eller 2) ved at der skabes hjemmel for, at udsendelserne fra „luften“ kan optages på den enkelte undervisningsinstitution eller af en båndcentral.

Med hensyn til den første mulighed (direkte båndudlevering) så jeg gerne, at Danmarks radio blev i stand til at yde vore undervisningsinstitutioner en sådan båndservice, men dette forudsætter en aftalemæssig ordning mellem Danmarks radio og rettighedshaverne, som Danmarks radio foreløbig kun har kunnet få i stand for så vidt angår fastansatte programmedarbejdere og fotografer, der er medlemmer af Dansk Journalistforbund.

Aftalen med Dansk Journalistforbund giver ikke Danmarks radio et tilstrækkeligt grundlag for udlevering af kopier til undervisningsbrug, da der i den væsentligste del af de udsendelser, der er af interesse for undervisningssektoren, også indgår andre ophavsretligt beskyttede bestanddele end dem, der dækkes af journalistaftalen. Der har derfor mellem Danmarks radio og en række andre organisationer, bl. a. Nordisk Copyright Bureau og Akademikernes Cen-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

tralorganisation været ført forhandlinger med henblik på en aftale svarende til den, der er truffet med Journalistforbundet, uden at drøftelserne endnu har givet noget resultat.

Det er klart, at den omstændighed, at det har vist sig vanskeligt for Danmarks radio at få løst dette spørgsmål ad overenskomstvejen kunne give anledning til, at man overvejede at søge spørgsmålet løst ved lov, f. eks. ved en bestemmelse i ophavsretsloven om, at rettighedshaverne, når de slutter aftale med Danmarks radio om udsendelse af deres værker i tv, er forpligtet til at tåle, at udsendelserne optages på bånd og distribueres til skoler og andre undervisningsinstitutioner, eventuelt mod vederlag. Jeg må imidlertid være meget betænkelig ved et så alvorligt indgreb i aftalefriheden og må også fremhæve, at en lovbestemmelse af det antydede indhold næppe vil være forenelig med vore forpligtelser i henhold til Bernerkonventionen.

Som det fremgår af min redegørelse til folketinget vedrørende radiospredningsloven, er det tanken ved den forestående revision af denne lov at foreslå, at Danmarks radios opgaver, som hidtil alene har bestået i udsendelsesvirksomhed, udvides til også at omfatte produktion og distribution af optagelser bl. a. med henblik på undervisning. Såfremt denne lovændring gennemføres, vil det formentlig styrke Danmarks radios forhandlingsposition over for rettighedshaverne. Det må i hvert fald forekomme naturligt, at medarbejdere, der skal arbejde i radioens undervisningssektor, når denne — som planerne går ud på — henlægges under undervisningsministeriet, ansættes på sådanne vilkår, at det indgår i deres tjenesteplicht, at udsendelser, hvori de medvirker, frit kan optages og distribueres til skolerne.

Den anden mulighed er, at der tilvejebringes hjemmel for, at tv-udsendelser kan optages fra „luften“ på den enkelte undervisningsinstitution. Som det er nævnt i begrundelsen for spørgsmålet, må det formentlig antages, at bestemmelsen i ophavsretslovens § 11 om fremstilling af eksemplarer til privat brug giver en lærer en vis begrænset adgang til at optage tv-udsendelser på bånd til brug i egen undervisning. Nogen generel adgang for skoler og båndcentraler til at

foretage billedoptagelser svarende til, hvad der efter lovens § 17 gælder for lydoptagelser, eksisterer imidlertid ikke. Efter bestemmelsen i ophavsretslovens § 17, som danner grundlag for, at f. eks. undervisningsministeriets båndcentral kan optage samtlige Danmarks radios skoleradioudsendelser på bånd, er det tilladt til midlertidig brug ved undervisning at fremstille eksemplarer af offentliggjorte værker ved lydoptagelse.

Som bekendt er forberedelserne til en revision af de nordiske ophavsretslove påbegyndt, og efter de seneste oplysninger, jeg har modtaget, må det anses for sandsynligt, at den nordiske ekspertkomité, der behandler denne sag, vil afgive delbetænkning om de problemer, der knytter sig til lovens §§ 11 og 17, i foråret 1973. Så vidt jeg er orienteret, vil komiteen stille forslag om, at § 17 udvides til også at gælde billedoptagelse.

Det direkte spørgsmål til mig går ud på, om jeg vil gøre det muligt for skoler og andre undervisningsinstitutioner at optage tv-udsendelser på bånd og benytte disse i undervisningen, således at der senere — når rettighedsproblemerne er afklaret — afregnes med Danmarks radio. Hertil må jeg svare, at et sådant arrangement har jeg ingen mulighed for at gennemføre, og at jeg på baggrund af den givne redegørelse også må finde det mest hensigtsmæssigt at afvente den betænkning, der vil komme fra den nordiske komité.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Finn Christensen): Fra medlem af folketinget Jørgen Peder Hansen forelå anmodning om orlov fra og med den 5. november d.å. på grund af udsendelse i offentligt hverv som delegeret til De Forenede Nationers generalforsamling.

Herefter vedtog folketinget i sit møde den 17. oktober at meddele hr. Jørgen Peder Hansen den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 5. november d.å.

Hr. Jørgen Peder Hansen er valgt i Fyns amtskreds, og 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds er elektriker

[Finn Christensen.]

Robert Dalskov Andersen, der i skrivelse af 16. f.m. har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af hr. Jørgen Peder Hansens orlov.

I skrivelse af 19. f.m. anmodede medlem af folketinget Brøndlund Nielsen om, at der måtte blive meddelt ham orlov fra og med den 6. november d.å. Også for hans vedkommende drejede det sig om orlov på grund af udsendelse i offentligt hverv som delegeret til FN.

I sit møde den 25. oktober vedtog folketinget derefter at meddele hr. Brøndlund Niensens orlov som ansøgt og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 6. november d.å.

Hr. Brøndlund Nielsen er valgt i Nordjyllands amtskreds, og 1. stedfortræder for venstre i denne amtskreds er bankkasserer Jens Frandsen, der i skrivelse af 22. f.m. har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af hr. Brøndlund Niensens orlov.

Endelig anmodede medlem af folketinget Stinus i skrivelse af 20. f.m. om, at der måtte blive meddelt ham orlov fra og med den 7. november d.å., og også i dette tilfælde var der tale om orlov på grund af udsendelse i offentligt hverv som delegeret til FNs generalforsamling.

I sit møde den 25. oktober vedtog folketinget ligeledes at meddele hr. Stinus den ønskede orlov og at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 7. november d.å.

Hr. Stinus er valgt i Storstrøms amtskreds, og 1. stedfortræder for det radikale venstre i denne amtskreds er gårdejer Arne Lindegård Rasmussen, der i skrivelse af 24. f.m. har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af hr. Stinus' orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde gennemgået de foreliggende sager, og udvalget indstiller herefter enstemmigt,

at elektriker Robert Dalskov Andersen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 5. november d.å.,

at bankkasserer Jens Frandsen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 6. november d.å., og

at gårdejer Arne Lindegård Rasmussen

godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 7. november d.å.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af elektriker Robert Dalskov Andersen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 5. november 1972

vedtoges enstemmigt med 147 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af bankkasserer Jens Frandsen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 6. november 1972

vedtoges enstemmigt med 147 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af gårdejer Arne Lindegård Rasmussen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 7. november 1972

vedtoges enstemmigt med 148 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 17) findes i tidenden sp. 677).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 148 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om forholdsgregler til beskyttelse af undersøiske telegraf- og telefonledninger.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 51) findes i tidenden sp. 678).